

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Liber Theologiæ Moralis, Viginti Qvatvor Societatis Iesv Doctoribvs Reseratvs

Escobar y Mendoza, Antonio de

Lvgdvni, 1659

IV. De Conscientia dubia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-41066

catum perpetrat? Illius planè, quam Conscientia apprehendit; quia affectus ad huiuscemodi speciei peccatum allicitur. Expuo in terram credens me delictum sacrilegij committere ob loci sacri reuerentiam, peccati sacrilegij sum reus, si re ipsa expuo priusquam me ab isto expediam errore.

7. *Si aliquis eò perplexitatis deueniat ut utrumque oppositorum existimet esse peccatum, eoque errore nec per se nec per alium explicare se possit: quidnam præstabit? Eligere debet quod minus malum apparet. Quod si quod minus malum apparet secutus adhuc errem in ipsa minoris apparentis mali electione, non delinquam; quia nemo necessitate peccat.*

CAPVT III.

De Conscientia Probabili.

8. *Quanam Probabilis Conscientia? Quæ iudicium continet alicuius rei ex opinione probabili. Probabilis autem opinio ea dicitur, quæ rationibus innitur alicuius momenti. Vnde aliquando vnus tantum Doctor grauis admodum opinionem probabilem potest efficere; quia vir doctrinæ specialiter additus haud adhærebit sententiæ cui libet nisi præstantis, seu sufficientis rationi, vi allectus.*

9. *Num licet opinionem probabilem sequi, relicta probabiliore? Licet, imò & tutiori, modò non immineat aliquod periculum, ad quod vitandum prudentia, aut iustitia, aut charitas dicet oppositam sententiam esse eligendam.*

10. *Possum^{me} probabili aliorum sententiæ aptare mea, probabiliore ac tutiore relicta? Ita planè, nec sit operans contra conscientiam agam, modo existimem alienam opinionem, quam sequor, esse probabilem.*

CAPVT IV.

De Conscientia Dubia.

11. *Quanam Conscientia Dubia? Quæ circa vtramque contradictionis partem suspensa est, & neutri assentitur.*

12. *Delinquit ne, qui contra conscientiam practicè Dubiam operatur?*

operatur? Qui operatur cum dubio, an hîc & nunc opus sit licitum, nec ne, delinquit, peccato scilicet eiusdem rationis, & speciei, cuius est res, de qua dubitat: quia qui anceps operatur, se periculo delinquendi exponit.

13. *Qui aliquid præstat non practicè, sed speculatiuè tantùm dubitans, num sit malum, delinquit ne?* Minimè; quia prudenter operatur, cum ex iusta causa dubium deponat, v.g. si dubitat, an liceat capere rem alienam, si hîc & nunc credat, id sibi licere propter extremam necessitatem, à furti crimine excusatur; quia practicè non dubitat.

14. *Quònam modo Conscientia practicè Dubia deponetur, speculatiuè vincetur dubium?* Duo requiruntur. Primum, debita diligentia ad inquirendam veritatem. Secundum, iuxta aliqua causa mutandi iudicium, seu deponendi practicè dubium speculatiuè, scilicet consilium doctvina pollentium viroium. Verùm iuxta causa contra speculatiuè iudicium est possessio, quæ præstat, vt in dubio pro possessore iudicetur, iuxta illud: Melior est conditio possidentis.

CAPVT V.

De Conscientia Scrupulosa.

15. *Quid Scrupulosa Conscientia?* Profectò Scrupulus non est Conscientia appellanda, cum non sit iudicium: sed vana apprehensio, & hinc ortus timor peccatum alicubi esse, vbi non est.

16. *Quòdnam, præcor, hominis scrupulosi indicamentum?* In vna vel pluribus materiis frequenter dubitare, præter consuetum morem interrogando: aliàs diligentem curam suæ habere Conscientiæ: credere aliquid esse peccatum ob leuem rationem: quæcunque in dubium reuocare, & aliquando suspensum manere: contra sapientium denique, imò contra proprium iudicium frequenter, nihilominus inquietum esse. Hi quidem in causa aliena plerumque sine formidine iudicant, hominèmq; absolunt. At verò si idem casus illis eueniat, statim peccatum inesse formidant.

17. *Num contra scrupulos licitum operari?* Imo consultum. Remedia autem contra morbum huiusmodi sunt triplicia. Primò naturalia, vt contemnere scrupulos, melancholiæ mēderi. Secundò, moralia, vt leges secundùm æquitatem interpretari, opinionem probabilem eligere, se submittere iudicio

B 5

aliorum.